

משך חכמה

פרשת ויקרא-זכור, פסקא מה-נד פרשת שלמים

מאת הגה"ק רבי מאיר שמחה הכהן זצוק"ל מדווינסק

בעל מחבר ספר "אור שמח" על הרמב"ם

עם ביאור בינת החכמה - מאת יצחק בירך דסקל

גליון מס' תשפ"ד - כז טל: 052-7611435 מייל: y.b.daskal@gmail.com כל הזכויות שמורות ©

פרשת שלמים

ויקרא ג, א-יז

פסקאות: מה - נד

[מה]

(פרק ג) וְאִם זָבַח שְׁלָמִים קָרְבָּנוֹ כו'.

מדוע בכבש לא כתוב לריח ניחוח, ובפר ועז כתוב לריח ניחוח

(פרק ג) וְאִם זָבַח שְׁלָמִים קָרְבָּנוֹ¹. בכל המינים נאמר ריח ניחוח (פסוקים ה, טז), רק בכשב הוא מקריב (פסוק ז) לא נאמר ריח ניחוח. והטעם, משום דבעולה כתיב יקריב אותו לרצונו (א, ג), אבל בשלמים שהיו אסורים לאכול בשר תאווה במדבר רק שלמים

¹ [מה] (פרק ג) יש לדקדק בפרשת שלמים, מדוע בשלמים של בקר כתוב ריח ניחוח (פסוקים ה) וכן בשלמים של עז (פסוק טז), אבל בשלמים של כבש (פסוק ז) לא נאמר ריח ניחוח. ונראה, בהקדים מה שיש לדקדק, מדוע בעולה לא כתוב ציווי ממש להקריב לרצון, אלא כתוב (א, ג) "יקריב אותו לרצונו", אבל בשלמים כתוב ציווי על רצון דכתיב (יט, ה) וכי תזבחו זבח שלמים לרצונכם תזבחוהו.

אבל הביאור בזה, שבזמן המדבר, לפני שנכנסו לארץ ישראל היו אסורים לאכול בשר תאווה, ואם רצו לאכול בשר היו צריכים להקריבו שלמים ולאכול הבשר (חולין טז, ב וברש"י ד"ה נאסר), לכן לא היה מקדיש לשלמים מרצונו להקריב קרבן לה', אלא בעל כורחו שרוצה לאכול בשר, לכן בשלמים כתוב בלשון צווי ובקשה "לרצונכם תזבחוהו", אבל בעולה בודאי לרצון הוא מקריב, דמי הכריחו להקריב עולה, לכן לא כתוב בלשון ציווי ממש, אלא בסתם, שכך יהיה שיקריב לרצון.

ועל פי זה מבואר מדוע בכבש של שלמים בלבד לא כתוב לריח ניחוח. דריח מורה על הרצון דמתקבל ברצון לפני ה', ובבקר ועז אין הפסד לאדם המקריב שלמים יותר ממה שהיה שוחטו חולין, לכן אף על פי שבהכרח הוא מקדישו לשלמים, מכל מקום ציורתה תורה שיתכון לרצון ויעלה לריח ניחוח, כי מסתמא כונתו לרצון, שהרי אינו מפסיד דבר, כיון שאת הבשר הוא אוכל, והחלב בלאו הכי אסור לאכול, ואם תאמר הרי מפסיד חזה ושוק שהם אימורים למזבח, זה אינו הפסד, שהרי אם היה שוחטו חולין היה צריך

לבד (חולין טז, ב), לא היה הקדש לרצונו רק שיאכל בשר, ולכן כתיב בלשון צווי ובקשה בפרשת קדושים (יט, ה) וכי תזבחו זבח שלמים לרצונכם תזבחוהו, כיון שעל כרחך אתה מקדישו, זבח אותו לרצון בלב גמור. ולכן לא כתיב ריח ניחוח, דריח מורה על הרצון דמתקבל ברעוא קדם ה', משום דבפר ועז אין הפסד לאדם המקריב, שהבשר אוכל, והחלב בלאו הכי אסור לאכול, ואי משום חזה ושוק, הלא בחולין צריך ליתן זרוע ולחיים כו', אבל בכשב מפסיד האליה, שמוותרת לאכילה ומקריבה לגבוה, ואולי חס עליה ואין רצונו שלם בדבר, לכן לא כתיב ריח ניחוח. ולכן, בכל המנחות כתוב ריח ניחוח לבד במנחת ביכורים (ב, טז) לא כתוב ריח ניחוח, מפני שהיא חובה ובאה להתיר חדש, ואולי אינם מקריבים רק להתיר החדש ודו"ק. והיא של שעורים, שאינו מאכל אדם (סוטה יד, א)².

ליתן זרוע ולחיים לכהן, ובקדשים פטור מזרוע ולחיים לכהן (חולין קל, א), אבל המקריב כבש לשלמים מפסיד האליה, שמוותרת לאכילה אם היה שוחטו חולין, ועכשיו שמקריב את הכבש לשלמים צריך להקריב האליה לגבוה, ויש חשש שאינו מקריבו ברצון שחס עליה, אבל הוא מקריבו בהכרח כי נאסר במדבר בשר תאווה, לכן בכבש בלבד לא כתוב ריח ניחוח. ומיזב מה שקדקדנו היטב.

ועל פי זה יתיישב עוד דבר, דהנה יש עוד לדקדק, מדוע בכל המנחות כתוב ריח ניחוח מלבד במנחת ביכורים לא כתוב ריח ניחוח, אבל הטעם בזה, כיון שמנחת ביכורים היא חובה ובאה להתיר חדש, ויש חשש שאין כונתם לרצון לה', אלא להתיר החדש ודו"ק. ואולי מטעם זה מנחת העומר היא של שעורים שאינו מאכל אדם (סוטה יד, א), שאינה לריח ניחוח כל כך, ומבואר הכל בסייעתא דשמיא.

² תמצית דבריו: יש לדקדק, מדוע בכבש לא כתוב לריח ניחוח, ובפר ועז כתוב לריח ניחוח. והביאור בזה, דבמדבר לא הותר להם בשר תאווה אלא היו מקריבים שלמים ואוכלים בשרם, לפיכך, כשמקריב עז ופר אינו מפסיד כלום, דהחלב גם בחולין אסור, וכנגד חזה ושוק שנותן לכהן מרויח זרוע ולחיים שפטור ליתן לכהן, לכן בודאי מתכוון לרצון, ויהיה לריח ניחוח לרצון לה', אבל בכבש מפסיד האליה שמוותרת באכילה ובקדשים מקריבה לה', לפיכך אין מקריב ברצון אלא בהכרח, ושמא אין זה לריח ניחוח.

משך חכמה

פרשת ויקרא-זכור, פסקא מה-נד פרשת שלמים

מאת הגה"ק רבי מאיר שמחה הכהן זצוק"ל מדווינסק

בעל מחבר ספר "אור שמח" על הרמב"ם

עם ביאור בינת החכמה - מאת יצחק בירך דסקל

גליון מס' תשפ"ד - כז טל: 052-7611435 מייל: y.b.daskal@gmail.com כל הזכויות שמורות ©

[מו]

(ג, ב) וְסִמְךָ יָדוֹ עַל רֹאשׁ קַרְבָּנוֹ וּשְׁחֲטוּ פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי

אֹהֶל הַפְּהִינִים אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סְבִיב:

מדוע שחיטה וזריקה אינה כשרה אלא כשדלתות ההיכל פתוחות, ומדוע הקטרה מותרת אפילו כשהן נעולות

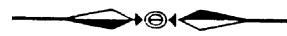
(ג, ב) ושחטו פתח אהל מועד³. מגיד ששלמים ששחטן קודם

פתיחת אהל מועד פסולין (עירובין ב, א ועוד). לשיטת רבותינו

בתוס' (יומא כט, א ד"ה אלא) הוא הדין בכל הקרבנות, וכמו

ששנינו במסכת תמיד (ל, ב) לא היה תמיד נשחט עד שהיה שומע

קול שער שנפתח. ובזריקה גבי עולה כתיב (ויקרא א, ה) וזרקו

[מו]

³ [מו] (ג, ב) וְסִמְךָ יָדוֹ עַל רֹאשׁ קַרְבָּנוֹ וּשְׁחֲטוּ פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי

אֹהֶל הַפְּהִינִים אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סְבִיב ע"כ. ממה שכתוב "ושחטו פתח

אוהל מועד" למדו חז"ל ששלמים ששחטן קודם פתיחת אהל מועד פסולין

(עירובין ב, א ועוד), ולשיטת רבותינו בתוס' (יומא כט, א ד"ה אלא) הוא

הדין בכל הקרבנות, כדתנן בתמיד (ל, ב) לא היה תמיד נשחט עד שהיה

שומע קול שער שנפתח, וקרבת תמיד הוא עולה. וכשם ששחיטה צריכה

להיות כשדלתות ההיכל פתוחות, שהיא העבודה הראשונה בקרבן, כך

בעבודה הראשונה שעל המזבח שהוא זריקת הדם צריכים דלתות ההיכל

להיות פתוחות, דכתיב גבי עולה (ויקרא א, ה) וזרקו כו' פתח אהל מועד.

מבואר, שכל התחלת עבודה שמעכבת את הקרבן, כשחיטה וזריקה צריכה

להיות כשדלתות ההיכל פתוחות, אבל בהקטרה אין דלתות ההיכל צריכות

להיות פתוחות.

ויש לתת טעם מדוע הקטרה אפשר לעשות כשדלתות ההיכל נעולות, ועוד

יש לתת טעם מדוע צריכות להיות דלתות ההיכל פתוחות בשחיטה וזריקה,

והרי קדושת העזרה קדושה גם כאשר דלתות ההיכל נעולות. אבל הטעם

בוה, שצריך להיות עבודה דוקא במקום התגלות אלקותו יתברך, ליחד

העבודה למקור המקורין, לא לכח נפרד וכיוצא בזה חלילה, לכן אסור

להתחיל עבודה אלא כשדלתות ההיכל פתוחות שיש התגלות אלקותו

כו' פתח אהל מועד, נמצא דכל התחלת עבודה דמעכבא דוקא

כשהיכל פתוח, מה שאין כן הקטרה. והענין, דצריך להיות

עבודה דוקא במקום התגלות אלקותו יתברך, ליחד העבודה

למקור המקורין, לא לכח נפרד וכיוצא בזה חלילה, אבל כיון

שהתחיל בעבודה לשמו יתברך, תו סוף עבודה דלא מעכבא, דכל

העושה על דעת ראשונה עושה (זבחים ב, ב), וסתמא לשמו

יתברך מקטיר, ולכן כל תחילת עבודות אינן כשרין אלא ביום

(זבחים צח, א), לא בלילה, משום שביום יש התגלות אלקותו

יתברך, מה שאין כן בלילה. וכמו שמצאנו שכל דברות שנדבר

הקדוש ברוך הוא עם משה לא היה אלא ביום, כמו שנאמר

(במדבר ג, א) ביום דבר ה' את משה [מכילתא בא, מסכתא

דפסחא, פרשה א) ותורת כהנים (צו, פרשה יא, פרק יח, פסקא

יתברך. ובוה יבואר מדוע הקטרה אין צריכה להיות כשדלתות ההיכל

פתוחות, שכיון שהתחיל בעבודה לשמו יתברך, בודאי עושה כל העבודה

לה' יתברך, שאמרו בזבחים (ב, ב) שכל העושה על דעת ראשונה עושה,

ומסתמא לשמו יתברך מקטיר.

ובזה יתבאר גם מדוע כל תחילת עבודות אינן כשרין אלא ביום (זבחים צח,

א), לא בלילה, משום שביום יש התגלות אלקותו יתברך, מה שאין כן

בלילה. וכמו שמצאנו שכל דברות שנדבר הקדוש ברוך הוא עם משה לא

היה אלא ביום, כמו שנאמר (במדבר ג, א) ביום דבר ה' את משה [מכילתא

בא, מסכתא דפסחא, פרשה א) ותורת כהנים (צו, פרשה יא, פרק יח, פסקא

י). וכן מצאנו במדרש (שמות רבה תשא, מז, ח. וכן שוחר טוב יט, ז)

שבשעה שלמד משה מפי הקדוש ברוך הוא היה יודע שהוא יום, וכשלמד

לעצמו כו'.

ובזה יתבאר עוד דבר. דהנה אמרו בשלהי מנחות (קי, א) תלמידי חכמים

העוסקים בתורה בלילה, מעלה הכתוב כאילו עוסקים בעבודה, שנאמר

(תהלים קלד, א) עבדי ה' העומדים בבית ה' בלילות. והנה עבודה פסולה

בלילה, אלא אך ורק סוף עבודה, אם כן היה עולה בדעתנו, שמעלת לימודם

של תלמידי חכמים שעוסקים בלילה הוא רק כמעלת סוף עבודה שכשרה

בלילה, שהם עבודות שאינם מעכבות, כהקרבת אימורים ואברים, לפיכך

אמרו בסוף תמיד (לב, ב), כל העוסק בתורה בלילה שכינה כנגדו, שנאמר

(איכה ב, יט) קומי רוני בלילה כו' נוכח ה', אם כן כשעוסקים בתורה בלילה

הוא כמו שפתח לאהל מועד, כיון שיש התגלות אלקותו יתברך, לכן עסק

התורה בלילה, הוא כתחלת עבודה שכשרה ביום.

משך חכמה

פרשת ויקרא-זכור, פסקא מה-נד פרשת שלמים

מאת הגה"ק רבי מאיר שמחה הכהן זצוק"ל מדווינסק

בעל מחבר ספר "אור שמח" על הרמב"ם

עם ביאור בינת החכמה - מאת יצחק בירך דסקל

גליון מס' תשפ"ד - כז טל: 052-7611435 מייל: y.b.daskal@gmail.com כל הזכויות שמורות ©

כן כשבא לעת התועליות נעשה כקוצר, וזה הזורעים בדמעה
ברינה יקצורו (תהלים קכו, ה), נאמר על כל מפעלות האדם, אם
לא בא עדיין התכלית נעשה כזורע לאיזה פעולה, ואין זה שעת
רינה, אבל העוסק בתורה במסתרים ולבלי לאיזה תכלית, רק
התקשרותו לתורה הוא התכלית, אם כן השכר שלו הוא משיג
בעת עסקו בתורה, וזה קומי רוני בלילה, שתיכף בעת הלימוד
ירונן מטוב לב, כי קשור הוא להשם יתברך מדי עסקו בתורה,
וטועם נועם התורה האלקית. ודו"ק⁶.

[מח]

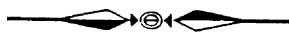
ג, ב) וְסִמְךָ יָדוֹ עַל רֵאשׁ קַרְבָּנוֹ וְשָׁחֲטוּ פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי
אֹהֶלן הַפְּהִינִים אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:

מדוע בשלמי בקר כתוב ושחטו, ובשלמי כבש ועז כתוב ושחטו אותו

ג, ב) ושחטו פתח אהל מועד⁷. בכלהו כתיב (פסוק ח, יג) ושחט
אותו. ונראה, משום דדרשו דשלמים שנשחטו קודם שנפתח פתח

קכו, ה), נאמר על כל מפעלות האדם, אם לא בא עדיין התכלית נעשה כזורע
לאיזה פעולה, ואין זה שעת רינה, אבל העוסק בתורה במסתרים ולבלי
לאיזה תכלית, רק התקשרותו לתורה הוא התכלית, אם כן השכר שלו הוא
משיג בעת עסקו בתורה, וזה הפירוש קומי רוני בלילה, שתיכף בעת הלימוד
ירונן מטוב לב, כי קשור הוא להשם יתברך מדי עסקו בתורה, וטועם נועם
התורה האלקית. ודו"ק.

⁶ תמצית דבריו: פירוש הכתוב "קומי רוני בליל בלילה לראש
אשמות שפכי כמים לבך נכח פני אדני", שהלומד לשם מטרה,
אינו מתרונן אלא כשהשיג מטרתו, אבל זה שלומד שלא לשם
מטרה, אפילו שלא להשלים את נפשו, אלא רק התקשרותו
לתורה היא התכלית, אז בשעת הלימוד בעצמו כבר השיג מטרתו,
וזה הכתוב שהלומד בלילה, היינו שלא לכבוד ולא לשום תכלית
רק לשם התורה, הוא רונן בשעת הלימוד.

[מח]

⁷ [מח] ג, ב) וְסִמְךָ יָדוֹ עַל רֵאשׁ קַרְבָּנוֹ וְשָׁחֲטוּ פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי

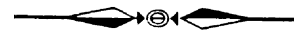
יט, ז) שבשעה שלמד משה מפי הקדוש ברוך הוא היה יודע
שהוא יום, וכשלמד לעצמו כו'. ולכן אמרו בשלהי מנחות (קי, א)
תלמידי חכמים העוסקים בתורה בלילה, מעלה הכתוב כאילו
עסוקים בעבודה, שנאמר (תהלים קלד, א) עבדי ה' העומדים
בבית ה' בלילות, וסלקא דעתך אמינא דהוי כסוף עבודה דלא
מעכבא, שכשרה בלילה, קא משמע לן בסוף תמיד (לב. ב), כל
העוסק בתורה בלילה שכינה כנגדו, שנאמר (איכה ב, יט) קומי
רוני בלילה כו' נוכח ה', כיון שפתוח לאהל מועד, התגלות אלקותו
יתברך, תו הוי כתחלת עבודה שכשרה ביום⁴.

[מז - המשך]

עוד פירוש לכתוב "קומי רוני בליל בלילה לראש אשמות שפכי כמים לבך נכח פני
אדני"

⁵ יש לומר, דהכוונה של לימוד בלילה, הוא שלומד בעת אופל,
לא לכבוד רק בסתר, בצניעא, בעת הדחק, והלומד על מנת
להתכבד או לעשות רב או להשלים את נפשו, הוא כזורע, ואחרי

⁴ תמצית דבריו: הטעם ששחיטה וזריקה אינה כשרה אלא
כשדלתות ההיכל פתוחות, והקטרה מותרת אפילו כשהן נעולות,
כיון שצריך להקריב קרבן לייחד את ה' בלבד, ולא שום כח אחר
חלילה, וכשדלתות ההיכל פתוחות, מתגלה אלוקותו יתברך, לכן
תחילת עבודה בקרבן ובמזבח צריכה להיות בדלתות פתוחות,
ולאחר שמכון בזה, אפשר לנעול, כי סוף העבודה על דעת ראשונה
הוא עושה.

[מז]

⁵ [מז] אפשר עוד לפרש כונת הכתוב (איכה ב, יט) "קומי רוני בליל בלילה
לראש אשמות שפכי כמים לבך נכח פני אדני", דיש לדקדק, מה הוא לשון
"רוני", ומדוע כתוב דוקא בלילות.

אבל הביאור בזה, "דהכוונה של לימוד בלילה, הוא שלומד בעת אופל, לא
לכבוד רק בסתר, בצניעא, בעת הדחק. והנה הלומד על מנת להתכבד או
לעשות רב או להשלים את נפשו, הוא כזורע, ואחרי כן כשבא לעת
התועליות נעשה כקוצר, וזה שכתוב הזורעים בדמעה ברינה יקצורו (תהלים

משך חכמה

פרשת ויקרא-זכור, פסקא מה-נד פרשת שלמים

מאת הגה"ק רבי מאיר שמחה הכהן זצוק"ל מדווינסק

בעל מחבר ספר "אור שמח" על הרמב"ם

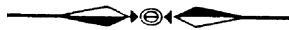
עם ביאור בינת החכמה - מאת יצחק בירך דסקל

גליון מס' תשפ"ד - כז טל: 052-7611435 מייל: y.b.daskal@gmail.com כל הזכויות שמורות ©

(ג, ב) וְסַמְךָ יָדוֹ עַל רֹאשׁ קַרְבָּנוֹ וּשְׁחִטּוֹ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אֹהֶרֶן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סְבִיב:

מדוע בשלמי בקר כתוב "בני אהרן הכהנים", ובשלמי כבש ועז כתוב "בני אהרן"

(ג, ב) וזרקו בני אהרן הכהנים⁹. משום דמצאנו שהבכורים הקריבו בסיני זבחים שלמים פרים (שמות כד, ה, ובמכילתא שם), לכן באהל מועד אמר בבקר וזרקו בני אהרן הכהנים, ופשוט, מה שאין כן בצאן ועז לא הזכיר הכהנים. והא דבעולה אמר בכל מקום בני אהרן הכהנים, להורות דמשום שהמה כהנים מחוייבין בעבודות אלו, אבל בשלמים, הנה מחוייבים משום שנטלים חזה ושוק שנאכל להם ולנשיהם (זבחים נה, א), שזכו במה שהן בני אהרן, ופשוט¹⁰.

[מט]

⁹ [מט] (ג, ב) וְסַמְךָ יָדוֹ עַל רֹאשׁ קַרְבָּנוֹ וּשְׁחִטּוֹ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אֹהֶרֶן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סְבִיב" ע"כ. ויש לדקדק, מדוע בשלמי בקר כתוב "וזרקו בני אהרן הכהנים", ובשלמי כבש (פסוק ח) ובשלמי עז (פסוק יג) כתוב "בני אהרן".

ונראה, דכיון שבסיני הקריבו הבכורות פרים שלמים, דכתיב (שמות כד, ה) "וַיִּשְׁלַח אֶת דָּוִד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עֹלֹת וַיִּזְבְּחוּ זִבְחִים שְׁלָמִים לַה' פְּרִים", ואיתא במכילתא (שם) דנערי אלו הבכורות, לכן באוהל מועד כתבה תורה בשלמי בקר שלא מקריבים בכורות אלא כהנים, לכך לא די לכתוב בני אהרן שלא נלמד מסיני שיקריבו בכורות מבני אהרן, לכן כתוב כהנים, והיינו דוקא כהנים ולא בכורות, אבל בשלמי כבש ועז לא צריך לכתוב, דבסיני לא היה שלמים של כבש ועז.

ואם תאמר, אם כן מדוע בעולה כתוב כל מקום בני אהרן הכהנים, והא לא הקריבו עולה בסיני לחד מאן דאמר. אבל הטעם בזה הוא, דשלמים קדשים קלים ואין לכהנים מהבשר אלא חזה ושוק שנאכל להם ולנשיהם (זבחים נה, א), מה שאין כן בעולה שהיא כליל וכל עבודתה היא לכהנים בלבד, לכן דקדק בעולה לכתוב הכהנים, מה שאין כן בשלמים שנאכל גם לנשיהם כתוב בני אהרן, שזכו לזה אפילו כשאין כהנים, דהיינו נשיהם, אלא בני אהרן.

¹⁰ תמצית דבריו: יש לדקדק, מדוע בשלמי בקר כתוב "בני אהרן

אהל מועד פסולים (עירובין ב, א. ועוד), לזה אמר וסמך ידו על ראש קרבנו ושחטו, שני הפעולות האלה סמיכה ושחיטה יהיו פתח אהל מועד לאחר שנפתח פתח ההיכל, אף דבסמיכה אין קפיידא, רק בעי שיהיה תיכף לסמיכה שחיטה (זבחים לג, א), ואם כן, אם סמך קודם שנפתח אהל מועד יהיה הפסק בין הסמיכה להשחיטה, מה שצריך לפתוח האהל מועד, ודו"ק⁸.

[מט]

אֹהֶרֶן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סְבִיב" ע"כ. ויש לדקדק, מדוע דוקא בשלמי בקר כתוב "ושחטו", ובשלמי כבש (פסוק ח) ובשלמי עז (פסוק יג) כתוב "ושחט אותו".

ונראה, דאיתא בעירובין (ב, א) "אמר רב יהודה אמר שמואל, שלמים ששחטן קודם פתיחת דלתות ההיכל פסולין, שנאמר ושחטו פתח אהל מועד בזמן שפתוחין ולא בזמן שהן נעולים" ע"כ. אבל סמיכה אינה צריכה להיות בדלתות היכל פתוחות. לפיכך בא הכתוב ללמד כאן, שגם סמיכה צריכה להיות כשדלתות היכל פתוחות. דהנה אמרו חז"ל (זבחים לג, א ועוד) דתיכף לסמיכה היא שחיטה, ובא הכתוב ללמד שלא יסמוך לפני פתיחת דלתות ההיכל, דאז יפסיק בין סמיכה לשחיטה בפתיחת דלתות ההיכל, ואפילו שהשוחט בעצמו לא צריך לפתוח את דלתות ההיכל, אבל כיון שאי אפשר לשחוט בלי לפתוח דלתות היכל, הרי זה הפסק בין סמיכה לשחיטה. לפיכך כתוב "וסמך כו' ושחטו" בלא הפסק. דאם היה כתוב "ושחט אותו", היה משמע ששחיטה היא דבר נפרד מהסמיכה, לפיכך כתיב וסמך כו' ושחטו, דיסמוך שחיטה לסמיכה, ולא יסמוך לפני שדלתות ההיכל פתוחות. [א. ה. ומשלמי בקר נלמד לשלמי כבש ועז].

⁸ תמצית דבריו: יש לדקדק, מדוע בשלמי בקר כתוב ושחטו, ובשלמי כבש ועז כתוב ושחט אותו. והטעם בזה, דבא ללמד שלא יסמוך לפני פתיחת דלתות ההיכל, אלא יסמוך וישחוט מיד, דאם יסמוך לפני פתיחת דלתות ההיכל, יהיה הפסק בין סמיכה ושחיטה בפתיחת דלתות ההיכל, דאסור לשחוט לפני פתיחת דלתות ההיכל.

משך חכמה

פרשת ויקרא-זכור, פסקא מה-נד פרשת שלמים

מאת הגה"ק רבי מאיר שמחה הכהן זצוק"ל מדווינסק

בעל מחבר ספר "אור שמח" על הרמב"ם

עם ביאור בינת החכמה - מאת יצחק בירך דסקל

גליון מס' תשפ"ד - כז טל: 052-7611435 מייל: y.b.daskal@gmail.com כל הזכויות שמורות ©

קא משמע לן דמצי לסדר אימורים על איברים של עולה. וכן בצו פרשת מילואים (ויקרא ח, כח) ויקטר המזבחה על העולה שלימד שאברים אינם חוצצין. ועיין מנחות כו, ב בזה, ודו"ק¹².

[נא]

(ג, ז) אם קָשַׁב הוּא מְקַרֵּיב אֶת קַרְבָּנוֹ וְהִקְרִיב אֹתוֹ לִפְנֵי ה':

מדכתיב "כבש", למדו שאליה של קרבן פסח קריבה. וקשה, מהיכי תיתי שלא יקריב

(ג, ז) (ספרא, דבורא דנדבה, פרשה יד), פרק יח, (פסקא ד)

כשב¹³. למה נאמר כשב, לרבות את הפסח לאליה. יעויין רש"י

עניין למבואר כאן, דבכל אופן אסור לחצוץ, וקא משמע לן קרא, דאברי העולה לא הוי חציצה.

¹² תמצית דבריו: הטעם שכתוב "על העולה", ללמד, שיכול

להקריב האימורים על אברי העולה, ואינם חוצצין, אף על פי

שהם מין בשאינו מינו, דאברי העולה בשר ואימורים חלב הן.

[נא]

¹³ [נא] (ג, ז) "אם קָשַׁב הוּא מְקַרֵּיב אֶת קַרְבָּנוֹ וְהִקְרִיב אֹתוֹ לִפְנֵי ה'" ע"כ.

ויש לדקדק, מדוע כתוב "אם כבש", כיון שבתחילת הפרשה כתוב (פסוק ו)

"ואם מן הצאן", ופרשה הבאה היא של עז, על כורחך כאן של כבש הוא,

ומדוע הוצרך הכתוב לכתוב "אם כבש" (כך הקשה רש"י כ"י מנחות פג, ב

ד"ה כבש). וכבר עמדו בזה רבותינו בתורת כהנים (דבורא דנדבה, פרשה

יד, פרק יח, פסקא ד), ואמרו, "ולמה נאמר כשב, לרבות את הפסח לאליה".

ומובא במנחות (שם).

ויש לדקדק, מהיכי תיתי דלא יקריבו האליה עם שאר האימורים בקרבן פסח

דצריך קרא מיוחד ללמד שמקריב האליה למזבח. ותירץ רש"י (שם, ד"ה

כבש) משום דבפסח מצותו לצלותו שלם, כדכתיב (שמות יב, ט) "כִּי אִם

צָלִי אֵשׁ רָאִשׁוֹ עַל כָּרְעֵיו וְעַל קַרְבּוֹ" ע"כ, ובפסחים (עד, א), לפיכך הוה

אמינא דאם יקריב האליה למזבח לא יהיה שלם. [ודוקא האליה שהיא חלק

מגוף הבשר של הכבש, לאפוקי האימורים שהם חלבים, ולכן האליה מותרת

באכילה (כנ"ל), לפיכך רבתה תורה פסוק מיוחד לפסח שהאליה קריבה.

אבל יש להקשות, דכיון שלמדו חז"ל שאמורי קרבן פסח קריבין לה, מהיכי

[ג]

(ג, ה) וְהִקְטִירוּ אֹתוֹ בְּנֵי אֶהְרֹן הַמִּזְבֵּחַ עַל הָעֹלָה אֲשֶׁר עַל הָעֵצִים

אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁה רֵיחַ נִיחַח לַה':

מדוע כתוב "על העולה"

(ג, ה) וְהִקְטִירוּ אֹתוֹ בְּנֵי אֶהְרֹן הַמִּזְבֵּחַ עַל הָעֹלָה אֲשֶׁר עַל הָעֵצִים

וְכוּ¹¹. יתכן דמלמד שמקטירין על איברי העולה, ואינן חוצצין בין

אימורים למזבח, אף על גב דבשר וחלב לאו חד מינא נינהו,

דכשחד מינא הוי הלא אמרו זבחים קי, א מין במינו אינו חוצץ,

הכהנים", ובשלמי כבש ועז כתוב "בני אהרן". והביאור בזה,

דבא ללמד, דאין העבודה כשרה בבכורות אלא בכהנים, ולא נלמד

מסיני שהקריבו הבכורות שלמי בקר.

[ג]

¹¹ [ג] (ג, ה) וְהִקְטִירוּ אֹתוֹ בְּנֵי אֶהְרֹן הַמִּזְבֵּחַ עַל הָעֹלָה אֲשֶׁר עַל הָעֵצִים

אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁה רֵיחַ נִיחַח לַה'" ע"כ. ויש לדקדק, מדוע כתוב "על

העולה".

ונראה, דבא הכתוב ללמד שמותר להקטיר את אמורי השלמים מעל אברי

העולה, ואינן חוצצין בין אימורים למזבח. ואם תאמר מה חידוש הוא, הא

מקריב את אברי העולה זה על זה, וכן את האמורים זה על זה, ואין חוצצין.

אבל החידוש בזה, דאמרו בזבחים (קי, א) דמין במינו אינו חוצץ, לפיכך

הא פשיטא שאימורים אין חוצצין זה לזה, דכולם חלב, וכן אברי העולה

אין חוצצין זה על זה, דאיברים הם, אבל כאן מחדש הכתוב, שאף על פי

שאברי העולה הם בשר והאימורים הם חלב, אין בשר העולה חוצץ בפני

חלב השלמים.

ועל פי זה אפשר לפרש גם את הכתוב בפרשת צו בימי המילואים (ויקרא ח,

כח) "וַיִּקַּח מִשָּׂה אֹתָם מֵעַל פְּפִיָּהֶם וַיִּקְטֹר הַמִּזְבֵּחַ עַל הָעֹלָה מִלְּאִים הֵם

לְרֵיחַ נִיחַח אֲשֶׁה לַה'" ע"כ, דגם כן קשה, מדוע כתוב "על העולה".

אלא בא לומר, שאברי העולה אין חוצצין מפני אימורי השלמים. ובמנחות

כו, ב מסתפק הש"ס אם צריך להיות על העצים דוקא, או לאו דוקא, וכן

מסתפק אם יכול להניח בצד המערכה, או דוקא על המערכה, וכל זה אינו

משך חכמה

פרשת ויקרא-זכור, פסקא מה-נד פרשת שלמים

מאת הגה"ק רבי מאיר שמחה הכהן זצוק"ל מדווינסק

בעל מחבר ספר "אור שמח" על הרמב"ם

עם ביאור בינת החכמה - מאת יצחק בירך דסקל

גליון מס' תשפ"ד - כז טל: 052-7611435 מייל: y.b.daskal@gmail.com כל הזכויות שמורות ©

[גב]

(ג, יא) וְהִקְטִירוּ הַפֶּהן הַמִּזְבֵּחַ לֶחֶם אֶשֶׁה לָהּ:

מדוע רק בשלמי כבש ועז כתוב "לחם" ולא בשלמי בקר

(ג, יא) לחם אשה לה¹⁵. נאמר לחם בכבשים ובעזים ולא בבקר.

נראה לי, כי בעצם שם לחם נאמר על הקרבנות שזמנן קבוע, וכמו

מנחות פג, ב בזה. ולי נראה, משום שבפסח אמרו במשנה (פסחים עח, ב), נטמא בשר וחלב קיים, אינו זורק את הדם. נטמא חלב והבשר קיים, זורק הדם. משום שעיקרו אינו אלא לאכילה (רש"י). ובמצרים שלא נאסר חלב, לא היה מתן אימורים, רק שאכלו הבשר עם החלב שויסקי, כדאמר פסחים דף צו, א. הוי אמינא, דבפסח לדורות, שהאליה מותרת באכילה, תהא נאכלת ולא תהא נקרבת, שאכילתו עיקר כמו במצרים, לכן מרבה פסח לאליה, וזה ברור¹⁴.

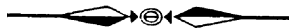
תיתי לחלק בין האליה לשאר אימורים. [א. ה. ומה שכתבתי בסברת רש"י לא נראה לרבינו, דמכל מקום, מהיכי תיתי לחלק בזה בסברא בעלמא].

ונראה, דהנה מבואר בפסחים (עח, ב) שבכל הקדשים, אם אם נטמאו חלב ובשר, אין זורק לכתחלה את הדם. אבל אם נטמא בשר והחלב קיים זורק את הדם, כדי להקריב האימורים על גבי המזבח. ואין צריך לומר אם נטמא חלב, ובשר קיים, שזורק כדי לאכול את הבשר. אבל בקרבן פסח אינו כן, אלא אם נטמא בשר, אפילו חלב קיים אינו זורק את הדם, כיון שעיקר קרבן פסח אינו אלא לאכילה, וכיון שהבשר טמא אינו זורק את הדם. עוד יש להקדים מה שאמרו בפסחים (צו, א), שבפסח מצרים כיון שעוד לא נאסר עליהם חלב, לא היו מקריבים האימורים, אלא אכלו החלב בשפוד עם בשר קרבן פסח שויסקי, פירוש עלי בשפוד.

ולפי זה הכל מבואר, דהנה האליה מותרת באכילה, וראינו שבפסח מצרים שהיה החלב מותר, לא הקריבו האימורים, אלא אכלו החלב עם הבשר, כי פסח עיקרו לאכילה, אם כן, הוה אמינא שבפסח דורות שאליה מותרת, לא נקריב האליה, כמו שלא הקריבו האימורים במצרים שהיו מותרים להם, הוא הדין בזמן הזה שחלב אסור, מכל מקום האליה מותרת, ולא נקריבה, אלא יהיה אוכל האליה עם הבשר, ואינו דומה לשאר קדשים שהאליה קריבה, כיון שקרבן פסח עיקרו לאכילה, שהרי מטעם זה בנטמא בשר אינו זורק את הדין, לכן הוה אמינא שכל מה שמותר באכילה יהיה נאכל ולא נקרב, לכן מרבה פסח לאליה. וזה ברור. ומבואר הכל בסייעתא דשמיא.

¹⁴ תמצית דבריו: **מזכתיב "כבש", למדו שאליה של קרבן פסח קריבה. וקשה, מהיכי תיתי שלא יקריב. ומבאר המשך חכמה, דהנה במצרים שהיו מותרים בחלב לא הקריבו האימורים, אלא צלוהו ואכלוהו יחד עם קרבן הפסח. לפי זה, הוה אמינא, זכיון שאליה מותרת באכילה, לא יקריבנה אלא יאכלנה עם הבשר. ואע"פ שבכל הקדשים האליה קריבה, שאני קרבן פסח שעיקרו**

לאכילה, לפיכך צריך קרא ללמד שאליה של קרבן פסח קריבה.

[גב]

¹⁵ [גב] (ג, יא) וְהִקְטִירוּ הַפֶּהן הַמִּזְבֵּחַ לֶחֶם אֶשֶׁה לָהּ: ע"כ. ויש לדקדק, מדוע נאמר "לחם" רק בכבשים ובעזים (פסוקים יא, טז), אבל בבקר (פסוק ה) לא כתוב "לחם".

ונראה בזה, דבעצם שם לחם נאמר רק על קרבנות שזמנן קבוע, וכמו שכתוב בראש פרשת הקרבנות בפנחס (במדבר כח, ב) את קרבני לחמי לאשי תשמרו כו', ומדובר בקרבנות ציבור שקבוע להם זמן, וכן מפרש בתורת כהנים (אמור פרשה ז, תחילת פרק ז, פסקא יב) על הכתוב, ומיד בן נכר לא תקריבו לחם אלוהים (ויקרא כב, כה), דקאי על הקרבנות שזמנן קבוע.

[אבל זה תמוה לי, דבספרא מוכח ש"לחם" אינו אלא על תמידין בלבד שזמנן כל יום, כאכילת לחם שהיא כל יום, דז"ל הספרא (שם): "מנין שאין מקבלים שקלים מן הגוי, תלמוד לומר ומיד בן נכר לא תקריבו את לחם אלהים מכל אלה, אין לי אלא תמידים שהם קרוים לחם, שנאמר את קרבני לחמי לאשי, שאר כל קרבנות הציבור מנין, תלמוד לומר מכל אלה". ע"כ הנה מבואר, שפשוט לספרא ששם "לחם" הוא רק על קרבן תמיד ולא על קרבנות ציבור, והא דגוי אינו שייך לשאר קרבנות ציבור למדו מדכתיב בגוי "אלה". וצ"ע].

ואם כן יש להקשות, מדוע כתוב כאן בשלמי כבש ועז "לחם", והא שלמים אין זמנן קבוע, דהוא קרבן נדבה. אבל הטעם בזה, דקרבן פסח נעשה שלמים בכמה אופנים כדלהן, וכיון דקרבן פסח זמנו קבוע, לכן כתוב "לחם". דהנה מפרש בירושלמי (פסחים) פרק תמיד נשחט (ה, ב), דהא דכתיב ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים (פסוק ו), קאי על פסח ששחטו

משך חכמה

פרשת ויקרא-זכור, פסקא מה-נד פרשת שלמים

מאת הגה"ק רבי מאיר שמחה הכהן זצוק"ל מדווינסק

בעל מחבר ספר "אור שמח" על הרמב"ם

עם ביאור בינת החכמה - מאת יצחק בירך דסקל

גליון מס' תשפ"ד - כז טל: 052-7611435 מייל: y.b.daskal@gmail.com כל הזכויות שמורות ©

(פסחים ע, ב). וגבי בעל מום בפרשת אמור (ויקרא כא, כח) כי כל איש אשר בו מום מזרע אהרן כו' אשי ה', זה קרבנות שאין זמנן קבוע, את לחם אלקיו לא יגש כו', פירוש אף בתמידין וכל קרבנות צבור, שלא הותר בעל מום כמו שהותר טומאה בצבור (פסחים עו, ב), ופשוט. וכתוב אהרן הכהן (ויקרא שם שם), שהוא בכהונתו גרם לזרעו, שאף שאינם כהנים, שהן בעלי מום קבועין מתחילת ברייתן, אוכלים בקדשים, ופשוט, ודו"ק¹⁶.

[נג]

ג, יב) ואם עז קרבנו והקריבו לפני ה':

ללמד, שאף תמידים וקרבנות ציבור לא יקריב בעל מום, שלא תאמר דקרבנות ציבור שטומאה הותרה בהם כדתנן בפסחים (עו, ב) בעל מום הותר בהם. [ואם היה כתוב רק לחם, הוה אמינא דוקא קרבן ציבור אין כבוד שבעל מום יקריב, אבל קרבן יחיד יקריב, קא משמע לן, דבין קרבנות יחיד ובין קרבנות ציבור לא יקריב].

והטעם שכתוב בפרשת בעל מום "מזרע אהרן הכהן", בא ללמד, שבעלי מום, שנולדו בעלי מום, ומעולם לא היה להם קדושת כהונה להקריב קדשים, אף על פי כן אוכלים קדשים כיון שהם מזרע אהרן, וזה בא הכתוב ללמד, שאהרן בכהונתו זיכה לזרעו לאכול קדשים אפילו שאינם "כהנים", אלא רק "זרעו", לכן דוקא בפרשת בעלי מום כתבה תורה "מזרע אהרן הכהן". ומבואר הכל בסייעתא דשמיא.

¹⁶ תמצית דבריו: יש לדקדק, מדוע רק בשלמי כבש ועז כתוב "לחם", ולא בשלמי בקר. ונראה, דלשון "לחם" נאמר רק בקרבן שזמנו קבוע, והטעם שכתוב כאן בשלמים - שאין זמנו קבוע - לחם, כיון שלמדו חז"ל מפרשה זו, דמותר הפסח קרב שלמים, וכן פסח שנשחט שלא בזמנו קרב שלמים, וקרבן פסח זמנו קבוע, לכן רמזה תורה לשון לחם רק בכבש ועז שבהם קרבן פסח, ולא בקר דאין קרבן פסח מן הבקר.

[נג]

שכתוב בראש פרשת הקרבנות בפנחס (במדבר כח, ב) את קרבני לחמי לאשי תשמרו כו', וכן מפרש בתורת כהנים (אמור פרשה ז, תחילת פרק ז, פסקא יב) ומיד בן נכר לא תקריבו לחם אלוקיכם (ויקרא כב, כה), דקאי על הקרבנות שזמנן קבוע. והנה מפרש בירושלמי (פסחים) פרק תמיד נשחט (ה, ב) דקרא דואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים (פסוק ו) קאי על פסח ששחטו שלא בזמנו, ובזבחים ט, א מוקי לה במותר פסח, שבאמת פסחים לכל ישראל היה לאלפים ונשיירו הרבה, לכן כתוב לחם, להורות דהוא מדברים שהן לחם, והם מקרבנות שחובה על ישראל להביא בזמנו, ודין זמנו יש להן להקטרה, ולכן לא כתיב בבקר, להורות דזה דפסח אינו בא מן הבקר. והא דכתיב (דברים טז, ב) וזבחת כו' פסח צאן ובקר, הוא על חגיגה כפירוש רבותינו זכרונם לברכה

שלא בזמנו, וכן בזבחים ט, א מוקי לה במותר פסח. ועל פסח מתאים לכתוב "לחם", כיון שבאמת פסחים לכל ישראל היה לאלפים ונשיירו הרבה, לכן כתוב לחם, להורות שהוא מדברים שהן לחם, והם מקרבנות שחובה על ישראל להביא בזמנו, ויש להן זמן להקטרה, לפיכך, אף על פי שפרשת שלמי כבש ועז איירי בקרבן שלמים שאין זמנו קבוע, מכל מקום, כיון שרמזה תורה בפרשה זו גם קרבן פסח שמוותרו נעשה שלמים, וכן אם שוחטו שלא בזמנו נעשה שלמים, וכיון דעל פסח מתאים לכתוב לחם, כתבה תורה כאן לחם, לרמוז על מה שדרשו חז"ל שבפרשה זו מרומז קרבן פסח שנעשה שלמים.

וכיון שלחם כתוב בגלל קרבן פסח שנעשה שלמים, לא קשה מדוע בשלמי בקר לא כתוב לחם, דבכונה גדולה לא כתוב לחם בבקר, להורות על זה, שפסח אינו בא מן הבקר. ומיושב הכל בסייעתא דשמיא.

ואם תאמר הא מצינו בתורה שכתבה קרבן פסח בבקר, דכתיב (דברים טז, ב) וזבחת כו' פסח צאן ובקר, באמת כבר כבר פירשו רבותינו זכרונם לברכה (פסחים ע, ב), שהוא עולה על קרבן חגיגה הבאה עם קרבן פסח, ולא על פסח בעצמו, מה שאין שלמי כבש ועז, נעשים מקרבן פסח עצמו.

ועל פי זה יתבאר לנו עוד דבר נפלא, דהנה בפרשת בעל מום בפרשת אמור כתוב (ויקרא כא, כא) "כָּל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוֹם מִזְרַע אֶהְרֹן הִפְתָּן לֹא יִגַּשׁ לְהִקְרִיב אֶת אֲשֵׁי ה' מוֹם בּוֹ אֶת לֶחֶם אֱלֹהֵיוֹ לֹא יִגַּשׁ לְהִקְרִיב", ויש לדקדק, מה הוא כפל הלשון "לא יגש" שני פעמים. ולאור המבואר ד"לחם" כתוב רק בקרבנות שקבוע להם זמן אתי שפיר, דכתיב דלא יגש להקריב אשי ה', והיינו כל קרבנות היחיד, ועוד כתיב "את לֶחֶם אֱלֹהֵיוֹ לֹא יִגַּשׁ לְהִקְרִיב",

משך חכמה

פרשת ויקרא-זכור, פסקא מה-נד פרשת שלמים

מאת הגה"ק רבי מאיר שמחה הכהן זצוק"ל מדווינסק

בעל מחבר ספר "אור שמח" על הרמב"ם

עם ביאור בינת החכמה - מאת יצחק בירך דסקל

גליון מס' תשפ"ד - כז טל: 052-7611435 מייל: y.b.daskal@gmail.com כל הזכויות שמורות ©

[נד]

(ג, טז) וְהִקְטִירֶם הַפֶּהּן הַמְזַבְּחָה לְחֶם אֲשֶׁה לְרִיחַ נִיחַח כָּל חֶלֶב
לְה':

מדוע כתוב "והקטירם כו'", והא כבר מפורש בפסוק יד-טו שיקריב כל סוגי החלבים
(ג, טז) והקטירם הכהן כו'¹⁷. יעויין תורת כהנים (פרשת ויקרא,
דבורא דנדבחה, פרשה יד, פרק כ, פסקא ד). ויתכן כמו דדריש
במנחות כז, א דחלב אף על פי שאין בשר, יעויין שם. כן הכא,

[נד]

¹⁹ [נד] (ג, יד-יז) – "יד) וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁה לְה' אֶת הַחֶלֶב הַמְכֻסָּה
אֶת הַקָּרֶב וְאֶת כָּל הַחֶלֶב אֲשֶׁר עַל הַקָּרֶב: (טו) וְאֶת שְׂתֵי הַכְּלִיֹּת וְאֶת הַחֶלֶב
אֲשֶׁר עַל־הֶן אֲשֶׁר עַל הַכְּסָלִים וְאֶת הַיִּתְרֹת עַל הַכְּבֹד עַל הַכְּלִיֹּת וְסִינְיָה: (טז)
וְהִקְטִירֶם הַפֶּהּן הַמְזַבְּחָה לְחֶם אֲשֶׁה לְרִיחַ נִיחַח כָּל חֶלֶב לְה' ע"כ. ויש
לדקדק בפסוק טז, אחר שכבר כתבה תורה שיקריב מִמֶּנּוּ קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁה לְה'
את החלב המכסה את הקרב כו' והולך ומפרט בפסוקים יד, טו את כל
האמורים, מדוע חוזר הכתוב ואומר "טז) וְהִקְטִירֶם הַפֶּהּן הַמְזַבְּחָה לְחֶם
אֲשֶׁה לְרִיחַ נִיחַח כָּל חֶלֶב לְה'", והא ללא צורך הוא. וכבר עמדו בזה רבותינו
בתורת כהנים וז"ל (ויקרא, דבורא דנדבחה, פרשה יד פרק כ) (ד) והקטירם
כלם כאחת" עכ"ל. ודבריהם צריכים ביאור, מה הכונה בזה, ומה חידוש
הוא.

ומבאר המשך חכמה, דהנה תניא במנחות (כח, א) דאם אין בשר ורק חלב
קיים זורק את הדם, ולמדו חז"ל מקראי (שם), דגם אם אין חלב קיים, אבל
יותרת או שני הכליות קיימים גם יזרוק הדם כדי להקריבן. והנה אין הקטרה
פחות מכזית (פסחים עט, א).

ועל פי זה יתבאר הכל, דבא הכתוב ללמד כאן, "והקטירם", היינו כזית
מכולם, שאם אין כזית חלב כליות ואין כזית יותרת, אבל כאשר מצרפים
שלושתם הכל יחד יש כזית, גם חייב לזרוק הדם, שמצטרפין לשיעור אחד,
דממה שדרשו במנחות, הוא רק ללמד על כל סוג חלב בפני עצמו שזורק
הדם בשביל להקריבו, וכאן למדו שאפילו שכל מין אימורים אין בהם כזית,

מדוע בשלמי בקר וכבש כתוב "זבח", ולא כתוב בשלמי עז זבח

(ג, יב) ואם עז קרבנו¹⁷. הנה בשור וכבש, נזכר זבח השלמים
(פסוקים א, ו), ובעז לא. ונראה, משום דבשור וכבש מצאנו שזכר
שהיו שלמי צבור, כבשים לעצרת (ויקרא כג, יט), ושור ואיל
לשלמים ביום המילואים (ויקרא ט, ד), ובעז לא מצאנו שיהא
שלמי צבור, וזה שאמר זבח השלמים לצבור. ויתכן עוד, דשור
ראוי לעבודה, ואיל לגיזתו, ולכך ניכר שמקריבו לזבח השלמים,
אבל עז דלא בר גיזה הוא [חולין קלז, א], וכיון שבשר תאוה נאסר
[חולין טז, ב], ודאי מקריבו לאכילה, ולא ניכר שמכוון לקרבן,
ודו"ק¹⁸.

¹⁷ [נג] (ג, יב) "ואם עז קרבנו וְהִקְרִיבו לְפָנֵי ה'" ע"כ. ויש לדקדק, מדוע
בשלמי בקר ושלמי כבש כתוב "זבח שלמים" (פסוקים א, ה), ובשלמי עז
לא כתוב זבח שלמים.

ונראה, דרמזה תורה שלמי בקר וכבש יתכן שיבואו לקרבן ציבור ולא
שלמי עז, לכן שינתה תורה וכתבה רק בבקר וכבש זבח, לרמז על זה. [א. ה.
ולא ידעתי מדוע לשון "זבח" מרמז לקרבן ציבור, ואולי, כי במקומות
דלהלן כתוב זבח, או שזבח לשון חשיבות], דהנה מצאנו בכבשים לעצרת
(ויקרא כג, יט) שלמי ציבור, וכן במילואים דכתיב (ויקרא ט, ד) ושור ואיל
לשלמים, אבל בעז לא מצאנו שיהא שלמי צבור, לכן כתוב רק בהם זבח
השלמים, והיינו לצבור.

עוד אפשר לפרש, דהטעם שבשור וכבש כתוב זבח שלמים, שבהם ניכר
ששוחט [דזביחה לשון שחיטה] בכונה לשם קרבן שלמים, כי אף על פי
שאוכל את הבשר, מכל מקום מפסיד בזביחתו הרבה, ששור ראוי לעבודה,
ואיל לגיזתו, לכן ניכר שמקריבו לשם זבח השלמים, שאם היה רוצה לאכול
בשר בלבד, לא היה שוחט כבש או שור. אבל עז שאינו בר גיזה הוא [חולין
קלז, א], ואינו ראוי לעבודה, אין הכרח ששוחטו לשם שמים, דאולי כונתו
לאכול בשר, שכיון שבשר תאוה נאסר להם (חולין טז, ב), ודאי מקריבו
לאכילה, ולא ניכר שמכוון לקרבן, לכן לא כתוב בעז זבח שלמים.

¹⁸ תמצית דבריו: יש לדקדק, מדוע בשלמי בקר וכבש כתוב
"זבח", ולא כתוב בשלמי עז זבח. ומבאר המשך חכמה, דכיון
שמצאנו כבשי עצרת שבאים לקרבן ציבור, ושור שלמים
למילואים, לכן כתבו בהם זבח, שרק הם באים לקרבן ציבור, ולא
עז. ועוד טעם מבואר בפנים.

משך חכמה

פרשת ויקרא-זכור, פסקא מה-נד פרשת שלמים

מאת הגה"ק רבי מאיר שמחה הכהן זצוק"ל מדווינסק

בעל מחבר ספר "אור שמח" על הרמב"ם

עם ביאור בינת החכמה - מאת יצחק בירך דסקל

גליון מס' תשפ"ד - כז טל: 052-7611435 מייל: y.b.daskal@gmail.com כל הזכויות שמורות ©

ולכך אמר והקטירים, שבצירוף שלשתן הוי כזית, גם כן יקטיר אותם. ודו"ק²⁰.

מגלה קרא, דאם לא נשאר רק כזית חלב, גם כן זורק הדם, ולכן אמר, דאין הקטרה בפחות מכזית (פסחים עט, א), וכי יש כזית בצירוף פחות מזית מן כליות ופחות מזית מיותרת, ופחות מזית מחלב, ובצירוף שלשתם הוי כזית, קא משמע לן דהקטרה הוי,

הדם בשביל החלבים, קא משמע לן, דאפילו אם אין כזית בכל סוג אימורים, ויש פחות מכזית חלב ופחות מכזית יותרת וכליות, מצטרפין שלושתן יחד לשיעור כזית לזרוק עליהם את הדם.

מצטרפין זה לזה לכזית כדי לזרוק הדם עליהם, וזה כונת חז"ל בספרא "והקטירים, כולם כאחת", שמצטרפין יחד לשיעור כזית. ומבואר הכל בסייעתא דשמיא.

²⁰ תמצית דבריו: יש לדקדק, מדוע כתוב "והקטירים כו'", והא כבר מפורש בפסוקים יד-טו שיקריב כל סוגי החלבים. והביאור בזה, דקא משמע לן, שכיון דקיימא לן, שאם אין בשר זורק את